

ЕВОЛЮЦІЯ ЛОГІСТИКИ В УКРАЇНІ

© Чернописька Н.В., 2011

В історії логістики, як нової галузі вітчизняної економіки, можна виділити кілька етапів:

I етап – кінець ХХ ст. – 1991-1999 рр. – створення передумов розвитку логістики. Характерні особливості цього періоду:

- перехід до ринкових умов господарювання;
- успадкована виробнича інфраструктура, яка характеризується порівняно високими питомими витратами на виробництво та розподіл товарів;
- падіння торгових бар'єрів;
- прихід на ринок міжнародних корпорацій;
- зростання міжнародної торгівлі;
- посилення конкуренції;
- розвиток дистрибуції.

II етап – 2000-2005 рр. – етап формування логістики. Характерні особливості цього періоду:

- зростають обсяги вантажопотоків через кордони України (експорт в 2005 р. становив 34,2 млрд. дол. США, порівняно із 2000 р. – 14,6 млрд. дол. США; імпорт 2005 р. - 36,1 млрд. дол. США, порівняно із 2000р. – 14,0 млрд. дол. США) [1];
- багато ринків досягло свого насичення, що змінило характер конкуренції в напрямку підвищення рівня логістичного обслуговування;
- виробники шукають шляхи зниження витрат у виробництві та дистрибуції;
- в багатьох галузях розривається ланцюг створення вартості;
- швидкими темпами розвиваються нові ринки, на яких використовуються нові підходи та інструменти бізнесу, зокрема, логістичні;
- з'являються перші вітчизняні логістичні оператори (2001 р. – логістична компанія УВК, Комора-С [2, 3]);
- експансія міжнародних логістичних операторів;
- висока зацікавленість українським ринком зі сторони міжнародних девелоперів;
- початок будівництва професійних складських приміщень класу А та В;
- нестача фахівців з логістики.

III етап - 2006-2008 рр. – етап стрімкого розвитку логістики. Характерні особливості цього періоду:

- продовжують зростати зовнішньоекономічні вантажопотоки через кордони України, зокрема в 2008 р. їх обсяг становив – 556 млн.т, що на 50% більше, ніж в 2000 р.[1];
- Україна включена у ланцюги поставок глобальних фірм, які працюють в сегменті FMCG (Procter & Gamble, Henkel, Coca-Cola, Nestlé, Danone, Mars, Kraft тощо);
- росте попит на якісні логістичні послуги та комплексні логістичні рішення;
- характерна тенденція стандартизації вантажних одиниць та транспортних засобів, контейнеризація;
- виробники тяжіють до передачі управління логістикою - логістичним операторам;
- розширюють обороти національні логістичні оператори та їх міжнародні конкуренти;
- одночасно стартують кілька великих інвестиційних проектів в сегменті професійних складських приміщень. Стрімко росте нова пропозиція – якщо в 2006 році було доступно 65 000 м² професійних складських площ класу А та В, то в 2008 – уже 275 000 м². [4,5];
- розвиток професійних складів класу А та В виходить за межі столиці. Перші інвестиційні

проекти реалізуються в Дніпропетровську та Одесі;

- вплив розвитку логістики на розвиток виробництва/дистрибуції транспортно-складського обладнання, нових видів тари та упаковки, автоматизованих систем управління;

- складність з підбором кваліфікованих фахівців у сфері логістики

2008-2009 рр. – криза. Характерні особливості цього періоду:

- зменшення вантажопотоків через кордони України, зокрема в 2009 р. їх обсяг становив – 400,4 млн.т.[1];

- замороження будівництва складських об'єктів;

- падіння рентабельності, особливо в сегменті складських послуг.

IV етап - 2010 р. – сьогоднішня – етап стабільного розвитку логістики. Характерні особливості цього періоду:

- поступове відновлення вантажопотоків, спочатку за рахунок зовнішнього попиту, а потім внутрішнього кінцевого попиту. По рейтингу ЕТІ-2010 – індекс сприяння торгівлі – Україна займає 81-е місце з показником 3,84, опустившись на 10 позицій порівняно з 2009 роком. Україна має дуже привабливу оцінку по доступу до ринку – 30-е місце, середні показники по транспортній інфраструктурі та бізнес-середовищу – 71-е і 86-е місце, відповідно, і 106-е місце по простоті перетину кордону. Висока оцінка по доступу до ринку формувалася з 2-х складових – доступ до українського ринку (імпорт) і до закордонних ринків (експорт), які були оцінені 28-м і 46-м місцями, відповідно[6];

- розвиток роздрібних торгівельних мереж. За даними дослідженнями СВ Richard Ellis, Україна увійшла в список 20 найпривабливіших країн для розвитку європейських роздрібних мереж. 15% з 212 опитаних світових мереж планують в 2011 році інвестувати в Україну[7];

- відкриття нових складів класу А і В (на кінець 2010 року нова пропозиція складала 132 500 м², що на 25% більше порівняно із 2009 роком [8]);

- розвиток вузькоспеціалізованих напрямків (фармацевтична логістика, агрологістика, логістика небезпечних вантажів тощо);

- розвиток логістики Інтернет-магазинів;

- широке впровадження ІТ –технологій;

- поширення інновацій в системі вантажообробки;

- активність галузевих асоціацій та об'єднань, зокрема: Української логістичної асоціації, Української асоціації логістики, Української ліги логістики та складування, Асоціації міжнародних експедиторів тощо;

- по оцінці рівня розвитку логістики в країнах світу, в рамках якого Світовим Банком визначено національний логістичний індекс (LPI) за 2010 р., Україна займає 102-е місце, опустившись порівняно з 2007 роком майже на 30 позицій з бувшого 73-го місця. Україна займає 79-е місце по розвитку логістичної інфраструктури, 84-е – по міжнародним перевезенням, 77-е – по якості логістичних послуг, однак за оцінкою митних бар'єрів та швидкості проходження митниці Україна займає 135-е місце, через що погіршується відслідковування перевезень (112-е місце) і швидкість доставки (114-е місце) [6].

Логістика в Україні розвивається у відповідності із світовими тенденціями, здійснює вагомий вплив на економічний потенціал країни, стимулює розвиток суміжних, взаємопов'язаних та взаємодоповнюючих галузей, є віддзеркаленням конкурентоспроможності нашої держави в світі.

1. Державний комітет статистики України. 2. <http://uvk.ua> 3. <http://komora-s.kiev.ua> 4. www.colliers.com.ua 5. *Commercial Property №10(62)*, октябрь 2008. 6. www.worldbank.org 7. І. Городнянський. *Смещение акцентов на рынке продуктового ритейла/ Ж-л «Транспорт і логістика» №1-2, 2011. С. 58-61.* 8. *Commercial Property №10(87)*, ноябрь 2010.